

O distanční výuce pro rodiče

Distanční výuka (nebo též výuka na dálku) na základní škole je zcela novým prvkem v českém školství, pravidla pro vzdělávání distančním způsobem v některých mimořádných situacích uzavření škol či zákazu přítomnosti dětí a žáků ve školách byla zavedena *novelou školského zákona* s platností od 25. 8. 2020 (zákon č. 349/2020 Sb.). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vydalo 23. 9. 2020 *Metodické doporučení pro vzdělávání distančním způsobem*. Toto metodické doporučení podrobněji stanovuje pravidla, průběh a podobu distančního vzdělávání pro jednotlivé typy škol a pro různé věkové kategorie dětí.

Kdy se na distanční výuku ve škole přechází?

ANO Škola začne povinně vzdělávat distančním způsobem z důvodu krizového opatření v době trvání krizového stavu (podle krizového zákona), z důvodu mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví ČR nebo krajské hygienické stanice (v našem případě Hygienické stanice hl. města Prahy), nebo z důvodu vyhlášené karantény, pokud v rámci těchto opatření není možná osobní přítomnost více než 50 % žáků nejméně jedné třídy (oddělení).

NE Škola nemá povinnost přejít na distanční výuku v případech, kdy je její provoz omezen z jiných důvodů, resp. jiným způsobem vyhlášení. Distanční výuka se tedy nezavádí při vyhlášení ředitelského volna, pokud ministerstvo školství schválí škole tzv. změnu v organizaci školního roku (např. kvůli onemocnění velké části pracovníků), pokud ředitel školy rozhodne o omezení nebo přerušení provozu mateřské školy, pokud je karanténa nařízena menšímu počtu žáků, nebo pokud je hodně nemocných žáků školy.

Pro koho je distanční výuka povinná?

Pro školu a pro žáky školy ve výše uvedených případech, povinnost se vztahuje také na ty děti v mateřské škole, které mají povinné předškolní vzdělávání.

Podle okolností se může distanční výuka týkat jen části žáků třídy, ti ostatní se vzdělávají prezenčně – tedy docházejí do školy (tzv. smíšená nebo hybridní výuka), podle okolností je škola může zařadit i do jiné třídy nebo zapojit další pedagogické pracovníky, tedy asistenty a vychovatele. Dále se může přechod na distanční výuku týkat celé třídy, několika tříd i celé školy.

Jak se může vzdělávat dítě/žák v případě, že se karanténa týká jen jednotlivců nebo rodin, ale není splněna podmínka pro zavedení distanční výuky ve třídě? Lze distanční výuku využít v případě nemoci dítěte/ žáka, zvláště té delší?

V takovém případě může škola podle svých aktuálních možností poskytovat dětem/žákům studijní podporu na dálku. Děti/žáci se do výuky zapojují na základě svých možností na základě dobrovolnosti. Studijní podpora na dálku má podobu zadávání úkolů, zasílání materiálů apod. Pro to, aby škola usnadnila žákům přístup k informacím o probíraném učivu, zapisují vyučující do informací k výuce ve Škole OnLine stručně přehled probíraného učiva. Zejména u starších žáků je možné pro studijní podporu na dálku využít i nástroje on-line výuky v takovém rozsahu, který odpovídá možnostem školy i žáka (např. Teams). Žák, případně s podporou rodiče, může komunikovat s vyučujícími a obracet se na ně s dotazy k učivu prostřednictvím Školy OnLine, e-mailem, nebo prostřednictvím chatu v Teams, vyučující mu odpoví co nejdříve, jak to bude schopen udělat s ohledem na své další povinnosti.

Jak se distanční vzdělávání promítne do probíraného učiva?

Při přechodu na distanční vzdělávání škola naplňuje vzdělávací program v míře odpovídající okolnostem. Vyučující podle potřeby přesunou učivo, které by nebylo pro distanční formu vzdělávání vhodné, na jiné období, a naopak na dobu distanční výuky zvolí takové učivo, které lze touto formou lépe zvládnout. V případě dlouhodobější nebo opakované distanční výuky provedou vyučující podle pokynů ředitelky školy evidenci změn ve vzdělávacím obsahu (jaká témata byla redukována, jaká témata se přesouvají do dalšího školního roku, jaká témata se zcela vypouštějí).

Jakou formou distanční vzdělávání probíhá při smíšené výuce?

O realizaci smíšené výuky rozhodne ředitelka školy podle aktuálních možností a podmínek. Nedoporučuje se pouhý přenos vyučovacích hodin, i když by to bylo na straně žáka technicky možné. S ohledem na věk žáků je nutné kombinovat on-line prvky (přenos hodiny, nebo on-line schůzka v Teams s výkladem a uvedením do tématu apod.) se samostatnou prací žáků, kteří se vzdělávají distančně, na základě zadávání učiva. Žáci vzdělávání distančně se mohou zapojit do skupinové práce pomocí Teams, vyučující nebo jiný pedagogický pracovník také těmto žákům poskytuje podle potřeby konzultace. Žákům vzdělávaným distančně je

přednostně zadáváno učivo českého i cizího jazyka, matematiky, přírodovědných a společenskovedních předmětů, výchovné předměty se řeší formou tipů a návodů pro samostatné volnočasové aktivity. Rozvrh žáků vzdělávaných prezenčně může být podle potřeby upraven.

Jaké jsou formy distanční výuky?

Distanční výuka má dvě možné formy – je realizována buď **on-line** (prostřednictvím internetu a s využitím digitálních technologií, může být **synchronní nebo asynchronní**), nebo **off-line** (neprobíhá přes internet). Každá z těchto forem má pro žáky své výhody, proto je vhodné obě formy kombinovat. Poměr, v jakém jsou tyto formy využívány, je dán nejen podmínkami a technickým vybavením, ale řídí se i podle věku a vyspělosti dětí/žáků.

On-line distanční výuka

Synchronní on-line výuka probíhá tak, že se vyučující se žáky virtuálně sejde ve stanoveném čase. Na naší škole k takovému způsobu výuky využíváme schůzky v rámci *Teams (Microsoft Office 365)*. Tento způsob výuky je však náročný na technické vybavení i kvalitu internetového připojení, problémem může být i to, že se žák mnohdy doma dělí o počítač se sourozenci a rodiči, takže ho nemá k dispozici ve stanovenou dobu. Při použití této formy výuky je také třeba vzít v úvahu, že pro žáky z této věkové skupiny je náročná na pozornost, neumožňuje dostatečnou individualizaci a zapojení žáků do činnosti, několikahodinová synchronní on-line výuka může mít i negativní zdravotní dopady. Aby bylo vzdělávání dostatečně efektivní, je třeba ještě kombinovat tuto formu s asynchronní on-line výukou případně s off-line výukou. Je třeba také uvést, že podle metodického doporučení ministerstva školství je nutno neúčast žáka na synchronní on-line výuce považovat za absenci, pokud se zákonní zástupci se školou nedomluvili na jiném způsobu zapojení žáka do výuky.

Asynchronní on-line výuka probíhá tak, že děti/žáci pracují svým tempem a v čase, který si zvolí, na zadaných úkolech. Učitel zadává žákům práci prostřednictvím Školy OnLine nebo Teams, zejména pro mladší žáky při dlouhodobější plošné distanční výuce může být souhrn zadání zveřejňován i na webových stránkách školy. Zadávání může probíhat postupně (každý den, ve dny odpovídající zařazení předmětu v rozvrhu), nebo v týdenním souhrnu. Žáci stanoveným způsobem odevzdávají (zasílají) vypracované zadání, učitel jim poskytuje zpětnou vazbu. Žáci také mají možnost s učitelem konzultovat.

Off-line distanční výuka

Off-line výuka se využívá především tehdy, když nelze použít výuku přes internet. Jde o práci s učebnicemi, pracovními listy a dalšími materiály, ale také třeba o plnění praktických úkolů, práci na projektech, vytváření portfolia apod. Vhodná je zejména pro nejmladší děti/žáky, pro žáky bez přístupu k internetu a také jako doplněk on-line výuky u ostatních žáků.

Jak bude probíhat distanční výuka v přípravné třídě a v 1. ročníku?

U těchto žáků je distanční vzdělávání náročné s ohledem na jejich vyspělost a možnosti, ale i s ohledem na probírané učivo a také na nutnost přímého zapojení rodičů. Synchronní on-line výuka je možná v menší míře a s pomocí rodičů pro aktivizaci dětí a udržení kontaktu s učitelem, ve větší míře je třeba využít asynchronní on-line a off-line výuku (procvičování psaní apod.).

Bude se lišit podoba distanční výuky v jednotlivých ročnících?

Konkrétní nastavení distanční výuky pro jednotlivé třídy bude přizpůsobeno individuálním podmínkám žáků, musí také vycházet ze stupně jejich zralosti a respektovat jejich specifika. Jednoduše lze říci, že čím je žák starší, tím lze ve větší míře využívat on-line výuku a také počítat s jeho větší samostatností. Ani u žáků 2. stupně by neměla synchronní on-line výuka přesáhnout 3 vyučovací hodiny za sebou. U žáků 2. stupně lze také využít nástroje Teams ke skupinové práci žáků.

Co když žák nemá pro distanční výuku potřebné vybavení?

Škola se snaží nastavit distanční výuku tak, aby zohlednila individuální podmínky žáků, bere na různé podmínky žáků ohled při plánování výuky, může volit alternativní formy zadávání učiva apod. Je ale nutné, aby zákonní zástupci se školou komunikovali a dohodli se se školou na konkrétní podobě výuky. Je také možné, že škola zapůjčí pro distanční výuku žáka pomůcky (např. notebook), škola a zákonný zástupce v takovém případě sepíší smlouvu o výpůjčce, zákonný zástupce je povinen uhradit případné poškození či ztrátu zapůjčené pomůcky.

Jak se v rámci distanční výuky poskytují podpůrná opatření?

I v době distančního vzdělávání mohou žáci a jejich zákonní zástupci využívat školní poradenské pracoviště pro konzultace. Doporučená podpůrná opatření zahrnují vyučující do výuky (zadávání učiva, úprava náročnosti, individuální zadání

apod.) i do hodnocení žáka. Na dálku může být poskytována prostřednictvím on-line komunikace (např. e-mail, Škola OnLine, telefonicky) také pedagogická intervence nebo podpora asistenta pedagoga.

Jak může rodič podpořit dítě při distanční výuce?

Distanční výuka je náročná pro všechny zúčastněné. Zvýšené nároky klade i na rodiče. Hlavním úkolem rodiče je především podporovat své dítě, aby plnilo své povinnosti související se vzděláním, zapojilo se do distanční výuky, posilovat jeho motivaci a zodpovědnost, také vytvořit pro své dítě materiální podmínky. Není třeba, aby rodič dítěti vysvětloval učivo nebo kontroloval správnost vypracovaných úkolů. V případě, že dítě něčemu nerozumí, měl by ho rodič vést k tomu, aby se samo spojilo s učitelem, případně těm nejmenším s touto komunikací pomoci.